

Vergaderjaar 2009–2010

28 165

Deelnemingenbeleid Rijksoverheid

Nr. 104

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2009

Graag informeer ik u, mede namens de Minister van Economische Zaken, dat ik als aandeelhouder in TenneT Holding («TenneT») na uitgebreid onderzoek en overleg heb besloten TenneT toe te staan een bindend bod uit te brengen op het transportnet van E.ON («Transpower»). Dit bod is door E.ON geaccepteerd. De overname sluit aan bij de kabinetsambities en de publieke belangen ten aanzien van het energiebeleid en levert aanzienlijke maatschappelijke baten op in de vorm van geharmoniseerde elektriciteitsprijzen tussen Nederland en Duitsland en lagere kosten voor balanshandhaving. Bovendien is sprake van een overtuigende en financieel gezonde propositie.

De Nederlandse markt voor elektriciteit raakt steeds meer verweven met de Noordwest-Europese markt. Met name voor Nederland, met een geliberaliseerde energiemarkt en onafhankelijk netbeheer is een volledige en onbelemmerde toegang tot de Europese elektriciteitsmarkt van groot belang. Fysiek is Nederland reeds verbonden met de Duitse elektriciteitsmarkt. Echter, er is nog geen sprake van volledige koppeling van markten: de handelssystemen voor elektriciteit zijn nog niet geïntegreerd.

De overname van Transpower draagt bij aan de versterking en de doelmatigheid van de elektriciteitsmarkt in Nederland. Koppeling van de markt komt door de overname versneld tot stand komt en leidt tot een versneling van prijsconvergentie. Dit heeft, gelet op het gemiddelde hogere niveau van stroomprijzen in Nederland, een positief effect voor afnemers. Door de overname is TenneT in staat om de twee verschillende netten optimaal op elkaar aan te laten sluiten en investeringen op elkaar af te stemmen. Hierdoor zal bijvoorbeeld de fluctuatie van het aanbod van windenergie beter kunnen worden opgevangen. Een groter netwerk leidt bovendien tot een efficiëntere balanshandhaving in Nederland, hetgeen een belangrijke taak is van TenneT als netbeheerder. Hoewel synergievoordelen niet de voornaamste voorwaarden zijn geweest van het positieve besluit, zal de overname leiden tot kostenverlagingen, met name aan

de inkoopkant voor investeringen. De maatschappelijke baten van deze strategische voordelen zijn berekend op EUR 0,9 tot 1,5 miljard. De maatschappelijke baten hebben een belangrijke rol gespeeld in de besluitvorming.

Naast de strategische voordelen die de overname biedt, is de financiële propositie overtuigend bevonden. Als een van de Duitse TSO's¹ is Transpower net als in Nederland onderworpen aan regulering. De rendementen die gemaakt kunnen worden zijn daardoor beperkt maar stabiel. Het risico dat gemoeid is met de inkomsten is vergelijkbaar met de risico's die TenneT loopt ten aanzien van de Nederlandse beheersactiviteiten en wordt acceptabel geacht.

De overnameprijs die TenneT betaalt voor de onderneming bedraagt EUR 885 miljoen. Deze waarde ligt significant onder de waarde van de zogenaamde *regulated asset base*² en is door de externe adviseur van de Staat beoordeeld als een goede prijs, die duurzame rendementen waarborgt. Evenals bij de beoordeling van de strategische ratio heeft de Staat ook hierover onafhankelijk advies ingewonnen.

De overname wordt gefinancierd door vreemd vermogen aan te trekken op het niveau van TenneT en door inzet van eigen vermogen van de Stichting Beheer Doelgelden. Deze Stichting is gelieerd aan TenneT, maar voert een aparte boekhouding. De achtergrond hiervan is gelegen in de Elektriciteitswet. Ten behoeve van deze Stichting heeft de Staat een garantie verleend. Deze Stichting mag zijn gelden namelijk uitsluitend risicovrij beleggen. De maatschappelijke baten van deze overname rechtvaardigen het afgeven van de garantie voor deze overname. De garantieverplichting zal in de Tweede supplettoire begroting van het Ministerie van Financiën worden verwerkt evenals de garantiepremies. De garantie wordt marktconform geprijsd. Graag verwijs ik voor meer informatie over de te verlenen garantie door de Staat naar mijn brief van 16 oktober jl. (28 165, nr. 102). Deze brief is in eerste instantie als vertrouwelijk verstuurd vanwege de beursnotering van E.ON. Met de bekendmaking van deze transactie kan de brief ook openbaar worden (zie bijlage).

Na de overname zullen de Duitse activiteiten worden ondergebracht in een dochter van TenneT Holding, evenals nu al het geval is voor TenneT TSO Nederland. Hierbij geldt dat de Staat als aandeelhouder dezelfde mate van zeggenschap zal krijgen in de Duitse activiteiten als deze nu heeft in TenneT TSO Nederland. Uiteraard heb ik mij vergewist van het feit dat de Nederlandse activiteiten van TenneT Holding op het gebied van netbeheer (TenneT TSO Nederland) geenszins (negatief) beïnvloed kunnen worden door de Duitse activiteiten. TenneT TSO Nederland is strikt afgebakend: de eigendommen en belangen zijn juridisch en financieel gescheiden van de overige activiteiten van TenneT Holding. Deze situatie bestond al voor de overname en vloeit voort uit paragraaf 5 van de Elektriciteitswet 1998. Doel van deze wettelijke regeling is te voorkomen dat niet-gereguleerde activiteiten van TenneT Holding invloed hebben op TenneT TSO Nederland. Bovendien zal de overname geen impact hebben op de Nederlandse tarieven voor elektriciteitstransport; de kosten die gemoeid zijn met de overname kunnen niet verrekend worden in de tarieven. Deze investering wordt terugverdiend uit de inkomsten uit het Duitse elektriciteitsnet.

Ik zal samen met de minister van Economische Zaken de uitwerking en de resultaten van de overname nauwlettend volgen. Ik heb daartoe TenneT

¹ Transmission System Operator.

² Dit betreft de regulatorische waarde van het netwerk.

verzocht ons periodiek informatie te doen toekomen over de beschreven samenwerking.

Mede namens de minister van Economische Zaken,

De minister van Financiën,
W. J. Bos

Den Haag, 16 oktober 2009

Hierbij wil ik u, mede namens de minister van Economische Zaken, vertrouwelijk mededelen dat ik voornemens ben om op 26 oktober 2009 onder zakelijke voorwaarden een garantie te verlenen van maximaal € 300 miljoen voor 10 jaar aan Stichting Beheer Doelgelden Landelijk Hoogspanningsnet (hierna: de Stichting). Deze garantie zal marktconform geprijsd zijn.

Toelichting

De Stichting valt onder beheer van TenneT Holding B.V. TenneT Holding B.V. is een 100% staatsdeelneming en is voornemens het hoogspanningsnet van E.ON (hierna «TenneT TSO Germany») over te nemen. Onder voorwaarden zal ik een mandaat verstreken aan TenneT Holding om een *final binding offer* te doen. De overname zal gefinancierd worden door TenneT Holding en door de Stichting opdat TenneT TSO Germany voldoende gekapitaliseerd zal zijn. De Stichting zal voor € 375 miljoen aandelen nemen in TenneT TSO Germany, TenneT Holding zal een controlerend aandeel houden in TenneT TSO Germany.

De Stichting beheert gelden die voortvloeien uit de opbrengsten van veilingen van de capaciteit op het landsgrensoverschrijdende net, zogenaamde interconnectiecapaciteit. De Elektriciteitswet stelt dat de Stichting deze gelden uitsluitend mag aanwenden voor specifieke doeleinden (met name ten behoeve van interconnectiecapaciteit). Gelet op de geringe investeringsplannen voor nieuwe interconnectiecapaciteit de komende jaren en het gegeven dat veilingopbrengsten in de Stichting zullen blijven vloeien, zijn er voldoende gelden voorhanden om de Stichting te laten participeren in TenneT TSO Germany.

Aangezien de gelden van de Stichting bedoeld zijn om interconnectiecapaciteit te vergroten dient een garantie te worden afgegeven voor het geval zich een liquiditeitsprobleem voordoet bij de Stichting. De gelden dienen direct beschikbaar te zijn voor investeringen in het vergroten van interconnectiecapaciteit als de gelegenheid zich voordoet. Om deze reden wordt een staatsgarantie aan de Stichting verleend voor 80% van het te investeren bedrag. De overige 20% leent de Stichting van TenneT Holding B.V. Indien het (tijdelijke) liquiditeitsprobleem is opgelost doordat er voldoende gelden in de Stichting zijn gevloeid, zal de Stichting het garantiebedrag aan de Staat aflossen. Er zijn aanvullend nog twee gevallen waarin de Stichting een beroep kan doen op de garantie. Dat kan ten eerste als er zich een insolventiesituatie heeft voorgedaan met betrekking tot TenneT TSO Germany. Ten tweede als (cumulatief) (1) de Staat een jaar voor afloop van de garantie aangeeft de garantie niet te verlengen en (2) TenneT Holding zich op dat moment niet committeert om de aandelen in TenneT TSO Germany over te nemen en (3) de Stichting na redelijke inspanningen verricht te hebben om de aandelen te verkopen, concludeert dat de marktwaarde minder is dan de verkrijgingswaarde, van EUR 375 miljoen.

Het risico dat de garantie wordt ingeroepen is beperkt. Zoals gemeld worden er voor de komende periode, afgezien van de aanleg van de vierde verbinding met Duitsland, geen aanzienlijke interconnectiecapaciteit projecten voorzien. Daarentegen worden er wel aanzienlijke inkomsten voor de Stichting uit eerder gefinancierde projecten voorzien. Verder is afgesproken dat de Stichting de garantie alleen zal inroepen als zij op dat moment geen andere gelden tot haar beschikking heeft. Tot slot is de

¹ Deze brief is eerder vertrouwelijk aan de Kamer aangeboden. Bij brief van 10 november 2009 (kamerstuk 28 165, nr. 104) heeft de minister van Financiën de brief openbaar gemaakt.

kans dat TenneT TSO Germany in een insolventiesituatie komt te verkeren of de waarde van de aandelen minder wordt dan € 375 miljoen beperkt. De businesscase laat zien dat deze onderneming met gereguleerde opbrengsten een solide investering is en naar verwachting juist in waarde zal toenemen.

Tot slot

Het vertrouwelijke karakter van deze brief komt voort uit het feit dat E.ON een beursgenoteerde onderneming is. Indien, voordat de koop geheel afgerond is, informatie bekend wordt over de aankoop kan dit de koers van de aandelen beïnvloeden. De garantieverplichting zal in de Tweede Supplettoire begroting van hoofdstuk IXB verwerkt worden.

Verder stel ik uw kamer in het vooruitzicht dat wij, indien de overname van het E.ON net openbaar is, de vragen van de heer Zijlstra en mevrouw Spies over de achtergrond hiervan zullen beantwoorden.

Mede namens de minister van Economische Zaken,

De minister van Financiën,
W. J. Bos